

Załącznik do Uchwały Nr XLIII.537.2021
Rady Gminy Nadarzyn
z dnia 25 sierpnia 2021r.

**Raport z wykonania Programu
Ochrony Środowiska
dla Gminy Nadarzyn za lata 2018-2020**

Autorzy opracowania:

Krzysztof Pietrzak

Monika Zaleska

Meritum Competence

ul. Syta 135, 02-987 Warszawa

szkolenia@meritumnet.pl, azbest@meritumnet.pl, audyt@meritumnet.pl

www.szkolenia.meritumnet.pl

Nadarzyn, 2021

Spis treści

1.	Wstęp	4
2.	Stan realizacji Programu Ochrony Środowiska	4
3.	Realizacja celów zawartych w programie ochrony środowiska	5
3.1	Działania w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.....	5
3.2	Działania w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza ochrony	7
3.3	Działania w zakresie gospodarki odpadami.....	11
4.	Monitoring realizacji zadań	12
5.	Podsumowanie i wnioski	13

1. Wstęp

Niniejszy dokument, został opracowany na podstawie art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (tj. Dz.U. 2020 poz. 1219 z późn. zm.). Zgodnie z powyższą ustawą Wójt Gminy co 2 lata sporządza raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska i przestawia go Radzie Gminy. *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Nadarzyn do roku 2020* został uchwalony uchwałą XLII.507.2018 Rady Gminy Nadarzyn z dnia 21 marca 2018 r.

Program jest podstawowym dokumentem koordynującym działania na rzecz ochrony środowiska na terenie gminy. Cele zawarte w *Programie* są wyznaczone i realizowane zgodnie z celami ochrony środowiska przyjętymi w programie powiatowym, wojewódzkim oraz określonymi dla polityki ekologicznej państwa.

Celem opracowania *Raportu z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nadarzyn za lata 2018-2020* jest określenie stanu realizacji zadań podjętych na terenie gminy ujętych w *POŚ*.

Gminny Program Ochrony Środowiska został sporządzony na podstawie gruntowej znajomości aktualnego stanu środowiska w gminie. Podobnie jak polityka ekologiczna państwa określa on przed wszystkim:

- cele ekologiczne,
- priorytety ekologiczne,
- poziom celów długoterminowych,
- rodzaj i harmonogram działań ekologicznych,
- środki niezbędne do założonych celów.

2. Stan realizacji Programu Ochrony Środowiska

Zgodnie z zapisami *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nadarzyn do roku 2020* dzięki kompleksowemu ujęciu stanu środowiska na terenie gminy możliwe stało się zdefiniowanie celów środowiskowych do jakich powinno się dążyć kierując dobrem środowiska. Cele środowiskowe zostały osiągnięte poprzez realizację konkretnych zadań.

Ocenę realizacji założeń Programu Ochrony Środowiska odniesiono do poszczególnych, nakreślonych w Programie, kierunków ochrony środowiska. Dla wyszczególnionych kierunków, na etapie tworzenia *POŚ* zdefiniowano szereg zadań. Raport

ma na celu określenie stopnia realizacji owych zadań w latach 2018-2020. Poniżej przedstawiono syntetyczne oceny i informacje o realizacji zadań w rozbiciu na poszczególne obszary tematyczne zgodnie z zapisami w POŚ.

W oparciu o diagnozę stanu środowiska oraz zagrożenia środowiska zdefiniowano najważniejsze priorytety ochrony środowiska w Gminie Nadarzyn:

W zakresie gospodarki wodno-ściekowej

- Budowa kanalizacji sanitarnej,
- Rozbudowa oczyszczalni ścieków.

W zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza:

- Budowa ścieżek rowerowych,
- Budowa parkingu,
- Modernizacja oświetlenia dróg,
- Instalacje OZE.

W zakresie gospodarki odpadami i zapobieganiu powstawaniu odpadów:

- Odbiór, transport i utylizacja wyrobów zawierających azbest.

3. Realizacja celów zawartych w programie ochrony środowiska

3.1 Działania w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

Podstawowym celem w zakresie ochrony wód jest osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych. Osiągnięcie założonego kierunku będzie możliwe poprzez budowę, rozbudowę systemów kanalizacyjnych, a także rozbudowę oczyszczalni ścieków.

W okresie sprawozdawczym zadania dotyczące gospodarki wodno-ściekowej zapisane w Programie Ochrony Środowiska zostały zrealizowane bądź zostały odłożone na późniejsze lata.

Charakterystyka sieci kanalizacyjnej w gminie Nadarzyn w latach 2018-2020 przedstawia tabela poniżej.

Tabela 1. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Nadarzyn

Lp.	Parametr	Jednostka	2018 r.	2019 r.	2020 r.
1.	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	145,0	149,8	152,3
2.	Sieć rozdzielcza na 100 km ²	km	197,4	203,9	bd
3.	Ilość przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	3 689	3 761	3966
4.	Liczba mieszkańców korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	8 829	9 127	9 720
5.	Ścieki bytowe odprowadzane siecią kanalizacyjną	dam ³	461,0	445,0	558,80

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W gminie Nadarzyn funkcjonuje 5 gminnych oczyszczalni ścieków:

- Oczyszczalnia ścieków w Nadarzynie,
- Oczyszczalnia ścieków w Młochowie,
- Oczyszczalnia ścieków w Wolicy,
- Oczyszczalnia ścieków w Walendowie,
- Oczyszczalnia ścieków w Kostowcu.

Poniżej zestawiono zrealizowane przedsięwzięcia z zakresu gospodarki wodno-ściekowej w latach 2018-2020 na obszarze gminy.

Tabela 2. Zadania związane z gospodarką wodno-ściekową realizowane na terenie gminy Nadarzyn

Lp.	Zadanie	Informacja na temat realizacji	Poniesiony koszt (zł)	Źródło finansowania
1.	Budowa odcinka sieci kanalizacji sanitarnej w ulicy Modrzewiowej w Miejscowości Nadarzyn	Zrealizowano	28 400	Budżet gminy

Lp.	Zadanie	Informacja na temat realizacji	Poniesiony koszt (zł)	Źródło finansowania
2.	Budowa odcinka sieci kanalizacji sanitarnej w ulicy Karmelowej, Tulipanowej, Granicznej w miejscowości Nadarzyn	Zrealizowano	3 267 230,16	POIŚ 2014 - 2020
3.	Budowa odcinka sieci kanalizacji sanitarnej w ulicy Babiego Lata w miejscowości Nadarzyn	Zrealizowano		POIŚ 2014 - 2020
4.	Budowa odcinka kolektora w ul. Żółwińskiej w ramach zadania budowa kanalizacji ul. Żółwińska i Szyszkowa w Nadarzynie	Zrealizowano		POIŚ 2014 - 2020

Planowane zadanie pt. „Rozbudowa istniejącej oczyszczalni ścieków komunalnych w Nadarzynie” w latach 2018-2020 nie zostało zrealizowane z powodu przewlekłego postępowania administracyjnego o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia prowadzonego przez RDOŚ w Warszawie. Zadanie zostało odłożone na lata następne 2021-2025.

3.2 Działania w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza ochrony

Realizacja celów w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego, należy w dużej mierze do obowiązków podmiotów gospodarczych, osób fizycznych, dlatego trudno jest określić stopień realizacji założonych celów. Największe ilości zanieczyszczeń emitowanych do powietrza pochodzą z zakładów, lokalnych kotłowni oraz palenisk domowych. Wszystkie nowe budynki i budowle, zarówno sektora prywatnego jak i gospodarczego, budowane są obecnie w nowej technologii uwzględniającej termoizolację. Dotyczy to montażu nowej generacji okien oraz ocieplania ścian warstwą styropianu lub wełny mineralnej. Istniejące

obiekty budowlane są sukcesywnie izolowane termicznie w zależności od możliwości finansowych właściciela lub zarządcy obiektu.

Na terenie Gminy w latach 2018-2020 prowadzone były działania związane przede wszystkim z budową ścieżek rowerowych, parkingu, modernizacją oświetlenia dróg oraz instalacją odnawialnych źródeł energii.

Roczna ocena jakości powietrza, dokonywana przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, jest prowadzona w odniesieniu do wszystkich substancji, dla których obowiązek taki wynika z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 8 czerwca 2018 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu.

Lista zanieczyszczeń jakie należy uwzględnić w ocenie dokonywanej pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi, obejmuje 12 substancji:

- dwutlenku siarki - SO₂,
- dwutlenku azotu - NO₂,
- tlenku węgla - CO,
- benzenu - C₆H₆,
- pyłu zawieszonego PM₁₀,
- pyłu zawieszonego PM_{2,5},
- ołowiu w pyle - Pb(PM₁₀),
- arsenu w pyle - As(PM₁₀),
- kadmu w pyle - Cd(PM₁₀),
- niklu w pyle - Ni(PM₁₀),
- benzo(a)pirenu w pyle - B(a)P(PM₁₀),
- ozonu - O₃,

oraz kryteriów określonych w celu ochrony roślin dla 3 substancji:

- dwutlenku siarki - SO₂,
- tlenków azotu - NO_x,
- ozonu - O₃.

Tabela 3. Klasyfikacja strefy z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia

Gmina	Rok	Przekroczenia											
		SO ₂	CO	NO ₂	C ₆ H ₆	PM10	PM2,5	Pb	As	Cd	Ni	(BaP) PM10	O ₃
Nadarzyn	2018												
Nadarzyn	2019												
Nadarzyn	2020												

Źródło: opracowanie własne na podstawie Rocznej oceny jakości powietrza w województwie mazowieckim Raport wojewódzki na 2018 r., 2019 r., 2020 r.

Tabela 4. Klasyfikacja strefy z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony roślin

Gmina	Rok	Przekroczenia		
		SO ₂	NO _x	O ₃
Nadarzyn	2018			
Nadarzyn	2019			
Nadarzyn	2020			

Źródło: opracowanie własne na podstawie Rocznej oceny jakości powietrza w województwie mazowieckim Raport wojewódzki na 2018 r., 2019 r., 2020 r.

Roczna ocena jakości powietrza za 2018 i 2020 r. w strefie mazowieckiej wykazała następujące przekroczenia:

- dla ochrony zdrowia – ze względu na przekroczenia poziomów dopuszczalnych PM10 (24h), poziomu docelowego BaP (rok) oraz PM2,5.

W 2019 roku stężenie pyłu PM 2,5 nie zostało przekroczone.

Tabela 5. Zadania związane z ochroną klimatu j jakością powietrza realizowane na terenie gminy Nadarzyn

Lp.	Zadanie	Informacja na temat realizacji	Poniesiony koszt (zł)	Źródło finansowania
1.	Budowa ścieżek rowerowych I,II, III etap	Zrealizowano	34 109 013,04	RPO Budżet gminy

Lp.	Zadanie	Informacja na temat realizacji	Poniesiony koszt (zł)	Źródło finansowania
2.	Budowa parkingu P+R	Zrealizowano	6 800 921,11	RPO Budżet gminy
3.	OZE w Gminie Nadarzyn	Zrealizowano	7 447 121,88	RPO Budżet gminy

Pozostała realizacja ścieżek rowerowych będzie realizowana niezwłocznie po otrzymaniu dofinansowania zewnętrznego.

Planowane zadanie pt. „Modernizacja oświetlenia dróg” w latach 2018-2020 nie zostało zrealizowane, ze względu na brak uruchomionego programu dofinansowania zewnętrznego.

Gmina zrealizowała także zadania pt.:

- „Zakup oczyszczaczy powietrza dla Przedszkoli i Żłobka w Gminie Nadarzyn”,
- „Zakup czujników kontroli jakości powietrza wraz z tablicami LED dla Gminy Nadarzyn w ramach MIWOP Mazowsze 2019”,
- „Inwentaryzacja indywidualnych źródeł ciepła w Gminie Nadarzyn”.

Zadanie pt. „Zakup oczyszczaczy powietrza dla Przedszkoli i Żłobka w Gminie Nadarzyn” zostało zrealizowane w 2019 r. w ramach Mazowieckiego Instrumentu Wsparcia Ochrony Powietrza MAZOWSZE 2019. Kwota projektu wyniosła 18 469,86 zł. Gmina Nadarzyn zakupiła 5 sztuk oczyszczaczy powietrza, które zostały przeznaczone do pomieszczeń użyteczności publicznej, tj. 4 przedszkoli i gminnego żłobka. Oczyszczacze powietrza pomogą alergikom ułatwiając oddychanie, ograniczając lub likwidując objawy. W przypadku astmy, alergii na pyłki, czy kurz, szybko obniżą poziom alergenów w powietrzu.

Zadanie pt. „Zakup czujników kontroli jakości powietrza wraz z tablicami LED dla Gminy Nadarzyn w ramach MIWOP Mazowsze 2019” zostało zrealizowane w 2019 r. w ramach Mazowieckiego Instrumentu Wsparcia Ochrony Powietrza MAZOWSZE 2019. Kwota projektu wyniosła 33 825,0 zł. W ramach projektu został zakupiony system informowania o jakości powietrza, który został zamontowany w następujących miejscach: budynek Urzędu Gminy Nadarzyn, budynek Szkoły Podstawowej w Woli Krakowiańskiej, budynek Szkoły

Podstawowej w Kostowcu, budynek Szkoły Podstawowej w Ruści, budynek Liceum Ogólnokształcącego w Nadarzynie.

Zadanie pt. „Inwentaryzacja indywidualnych źródeł ciepła w Gminie Nadarzyn” zostało zrealizowane w 2020r. w ramach Mazowieckiego Instrumentu Wsparcia Ochrony Powietrza MAZOWSZE 2020. W ramach zadania została wykonana inwentaryzacja indywidualnych źródeł ciepła. Inwentaryzacja, pozwoli również poznać rzeczywistą, a nie tylko szacunkową skalę stosowania paliw stałych na wyznaczonym obszarze gminy oraz określi zakres zainteresowania pozyskaniem środków zewnętrznych na wymianę starych (nieefektywnych) kotłów w kolejnych latach.

Ponadto Straż Gminna w rozbiciu na lata dokonała przeglądu kotłowni, pieców, palenisk, jak ich zawartości pod kątem ujawniania niewłaściwych materiałów do spalania: 2020r. – 26 kontroli (9 pouczeń, 2 mandaty) 2019 r. – 67 kontroli (23 pouczenia, 5 mandatów), 2018 r. – 59 kontroli (17 pouczeń, 6 mandatów), 2017 r. – 84 kontrole (15 pouczeń, 5 mandatów). Kontrola przestrzegania uchwały antysmogowej oraz zakazu spalania odpadów i pozostałości roślinnych jak do tej pory będzie realizowana przez Straż Gminną .

Gmina Nadarzyn podpisała porozumienie w WFOŚiGW dotyczące współpracy w zakresie rządowego programu czyste powietrze, na bieżąco mieszkańcy informowani są o aktualnie realizowanych projektach i pracownicy służą wiedzą merytoryczną oraz pomagają w wypełnianiu wniosków.

3.3 Działania w zakresie gospodarki odpadami

Prawidłowa realizowana gospodarka odpadami polega przede wszystkim na zapobieganiu powstawania odpadów oraz na poddawaniu ich odzyskowi lub unieszkodliwianiu (w przypadku gdy jest niemożliwy z przyczyn ekonomicznych lub technologicznych). Zadanie związane z gospodarką odpadami na terenie gminy Nadarzyn w latach 2018-2020 związane były w szczególności z usuwaniem wyrobów zawierających azbest.

W latach 2018 – 2020 dofinansowywano wywóz i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest. Liczba beneficjentów – 99, ilość zutylizowanych wyrobów – 204,55 Mg.

Tabela 6. Zadania związane z gospodarką odpadami realizowane na terenie Gminy Nadarzyn

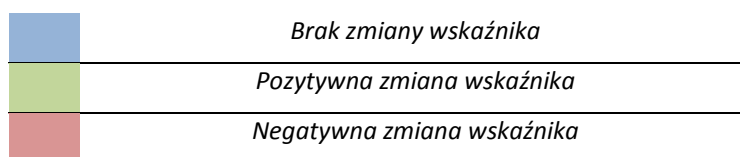
Lp.	Zadanie	Informacja na temat realizacji	Poniesiony koszt (zł)	Źródło finansowania
1.	Odbiór, transport i utylizacja wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Nadarzyn	Zrealizowano	155 198,66	Budżet gminy

4. Monitoring realizacji zadań

W celu zobrazowania efektów realizacji działań związanych z ochroną środowiska w tabeli nr 7 zestawiono wartości wskaźników monitorowania realizacji zadań ujętych w Programie.

Tabela 7. Zmiana wartości wskaźników monitorowania realizacji zadań ujętych w Programie

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	2018 r.	2019 r.	2020 r.	Zmiana wskaźnika
1.	Długość sieci kanalizacyjnej	km	145,0	149,8	152,3	
2.	Przyłącza sieci kanalizacyjnej prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	sztuk	3 689	3 761	3966	
3.	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osób	8 829	9 127	9 720	
4.	Korzystający z kanalizacji w % ogółu ludności	%	64,7	65	65	
5.	Oczyszczalnie komunalne - biologiczne	szt.	5	5	5	
6.	Ścieżki rowerowe	km	23,2	29,4	41,3	

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

5. Podsumowanie i wnioski

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Nadarzyn do roku 2020 jest narzędziem służącym do prowadzenia polityki ekologicznej na poziomie gminy. Dokument stanowi przeniesienie istotnych zagadnień określonych w polityce ekologicznej państwa oraz w wojewódzkim i powiatowym programie ochrony środowiska na poziom gminny, z jednoczesnym uwzględnieniem lokalnej specyfiki i uwarunkowań. Podstawowym założeniem programów ochrony środowiska na wszystkich szczeblach jest dążenie do poprawy stanu środowiska naturalnego oraz efektywnego zarządzania środowiskiem.

Niniejszy raport przedstawia analizę stanu środowiska na terenie Gminy Nadarzyn oraz stopień realizacji Programu Ochrony Środowiska w latach 2018 - 2020. Podjęte działania finansowane były głównie z budżetów poszczególnych jednostek oraz przy nieznacznym udziale środków zewnętrznych.

Przedsięwzięcia realizowane w latach 2018-2020 w dużej mierze przyczyniły się do poprawy warunków środowiskowych w gminie. Na podstawie przeprowadzonej analizy realizacji celów przyjętych w Programie Ochrony Środowiska można stwierdzić, że znaczna większość zadań została zrealizowana planowo. Pozostałe przedsięwzięcia będą albo realizowane w latach kolejnych.

Zmiany stanu środowiska widoczne są dopiero w dłuższej perspektywie czasowej, dlatego też niniejszy Raport z realizacji celów i zadań, określonych w Programie Ochrony Środowiska nie jest jednoznacznym odzwierciedleniem efektów realizacji Programu. Zaawansowanie realizacji celów i zadań ekologicznych jest zróżnicowane. Przyczyną tego są zbyt długie procedury opiniowania, przewlekłe postępowania administracyjne oraz brak dofinansowania na realizację przedsięwzięcia.

Powyższe działania w połączeniu z realizacją zadań o charakterze edukacyjnym w dużej mierze przyczynią się do poprawy jakości środowiska na terenie gminy. Realizacja zadań w latach 2018-2020 zawartych w poszczególnych obszarach tematycznych daje podstawy do osiągnięcia przyjętych celów i priorytetowych kierunków działań Programu Ochrony Środowiska, zgodnych z polityką ochrony środowiska, a tym samym gwarantuje zrównoważony rozwój gminy.